

Hoogheemraadschap van
Rijnland

**ACTUALISATIE LEGGER
PRIMAIRE
WATERKERINGEN 2018**

nota van beantwoording

INHOUDSOPGAVE

Samenvatting	3
1. Inleiding.....	4
1.1 Doel van deze nota.....	4
2. Gemeente Krimpenerwaard	5
2.1 Zienswijze	5
2.2 Reactie Rijnland	8
2.3 Aanpassing(en).....	9

Samenvatting

De legger wordt nu aangepast vanwege wijzigingen in de Waterwet. De status van “primaire kering” is in de Waterwet namelijk per 1 januari 2017 komen te vervallen voor grote delen van de waterkering in de gemeenten Gouda, Krimpenerwaard, Velsen, Haarlem, en Haarlemmerliede & Spaarnwoude. De exacte coördinaten waar de primaire waterkering voortaan eindigt zijn vastgelegd in bijlage VI van het Waterbesluit. Op deze punten is de legger als het ware afgeknipt.

Het tracé oostelijk van deze punten zoals dat in de huidige legger staat komt geheel te vervallen.

De ingediende zienswijze geeft geen aanleiding om de ontwerp-legger aan te passen.

1. Inleiding.

1.1 Doel van deze nota

Het college van dijkgraaf en hoogheemraden heeft op 13 november 2018 de legger primaire waterkeringen in ontwerp vastgesteld. Het betreft een actualisatie van een beperkt aantal strekkingen vanwege aanpassingen in de Waterwet. De ontwerp-legger primaire waterkeringen heeft vervolgens van 19 november 2018 tot en met 31 december 2018 ter inzage gelegen.

Er is in de inspraakperiode 1 zienswijze binnengekomen. In voorliggende nota van beantwoording is deze zienswijze weergegeven, inclusief de Rijnlandse reactie daarop.

2. Gemeente Krimpenerwaard

2.1 Zienswijze

AANTEKENEN

Het College van Dijkgraaf en Hoogheemraden
van het Hoogheemraadschap van Rijnland
T.a.v. de heer J.A. Veer
Postbus 156
2300 AD LEIDEN

LOCATIE: Stolwijk
UW BRIEF:
UW KENMERK:

DOCUMENTNUMMER: 18-0034844
ZAAKNUMMER: ZK18003650
BIJLAGE(N):

BEHANDELD DOOR: W.C. Rook
TELEFOON: 14 0182
E-MAIL: info@krimpenerwaard.nl
VERZENDDATUM: 18 december 2018

ONDERWERP: Zienswijze actualisatie legger primaire waterkeringen

Geacht college,

Van 19 november 2018 tot en met 31 december 2018 ligt de actualisatie van de legger primaire waterkeringen ter inzage. Via deze weg maken wij gebruik van de bevoegdheid om een zienswijze in te dienen.

Reden voor indienen zienswijze

Uit de actualisatie van de legger primaire waterkeringen volgt dat de legger vanaf 1 januari 2019 bij de Waaiersluis in Gouda wordt "afgeknipt". Per 1 januari 2017 is de status van primaire waterkering namelijk voor een groot deel van de waterkeringen in de gemeenten Gouda en Krimpenerwaard komen te vervallen wegens een wijziging van de Waterwet. Het gevolg daarvan is evenwel, dat de beheerplicht over de dijken (de plicht tot het uitvoeren van buitengewoon onderhoud) niet langer op het Hoogheemraadschap van Rijnland rust.

Concreet komt het beheer over het dijklichaam van de Steinsedijk in Haastrecht als gevolg van de voornoemde afwaardering bij onze gemeente te rusten. In zijn algemeenheid heeft onze gemeente daar geen probleem mee. Onze gemeente was immers al onderhoudsplichtige van de dijk en beheerder van de over de Steinsedijk gelegen weg. In dit geval echter, verkeert het dijklichaam van de Steinsedijk in zeer slechte staat. Er is sprake van achterstallig onderhoud, waarvan u, het Hoogheemraadschap van Rijnland, de veroorzaker bent. Nu onze gemeente wegens de beheerovergang geconfronteerd dreigt te worden met herstelkosten van vele miljoenen euro's zonder dat in een redelijke tegemoetkomingsregeling is voorzien, dient onze gemeente een zienswijze in tegen de actualisatie van de legger.

Om een goed beeld te krijgen van het door ons ervaren probleem, schetsen wij hierna enige achtergronden.

Enige achtergronden

De Steinsedijk in Haastrecht is in de Verordening Ruimte aangewezen als cultuurhistorisch landschapselement en vervult al sinds jaar en dag de functie van primaire waterkering. In dat kader rust op u de verplichting om de dijk te beheren zodat hij naar vorm, ligging, afmeting en constructie aan de eisen voldoet.

Over de Steinsedijk is ook een weg gelegen (ook de Steinsedijk genaamd). Deze weg wordt beheerd door onze gemeente. In dat kader hebben er laatstelijk nog in 2017 herstelwerkzaamheden ter hoogte van een bedrag van € 30.000,- plaatsgevonden. Ondanks deze flinke investeringen is de weg – anders dan de gebruikelijke 15 jaar – helaas wederom aan herstel toe: het dijklichaam is namelijk niet stabiel, vertoont scheurvorming en is bovendien gevaarlijk voor het verkeer. De reden daarvan is, dat het dijklichaam in zeer slechte staat verkeert. Onze gemeente heeft u hierop ook aangesproken.

Herstelwerkzaamheden hebben de afgelopen jaren niet door u plaatsgevonden. Wél is de Steinsedijk sinds 1 januari 2017 afgewaardeerd als primaire waterkering. Nu de Steinsedijk geen waterkerende functie meer heeft, zou de voorliggende actualisatie van de legger primaire waterkeringen ertoe leiden dat ook het beheer over de dijk bij onze gemeente komt te rusten. In een financiële bijdrage voor het herstel van het dijklichaam is echter niet voorzien.

Op het moment dat onze gemeente werd geconfronteerd met de voorgestelde beheeroverdracht heeft onze gemeente direct het contact gezocht met zowel u als de provincie Zuid-Holland. Ook heeft onze gemeente een zienswijze ingediend tegen de wijziging van de legger regionale keringen, de Waterverordening en de wijziging van de Verordening Ruimte 2014. Er lijkt namelijk sprake te zijn van een manco in de wetgeving waar onze gemeente de dupe van is geworden. Met uitzondering van het hier aan de orde zijnde geval, voorziet de wet namelijk bij een beheeroverdracht in alle gevallen in een tegemoetkomingsregeling:

- de Waterschapswet 1992 regelt de financiële gevolgen van een beheerovergang van een provincie of gemeente naar een waterschap;
- de Waterstaatswet 1900 regelt de financiële gevolgen van een beheerovergang van het Rijk naar een provincie, en;
- de Waterwet voorziet in een financiële tegemoetkoming voor primaire waterkeringen die worden afgewaardeerd naar regionale waterkering.

Nu de wetgever dus uitdrukkelijk voor ogen heeft gehad dat een verkrijgende overheid niet met de erfenis van een eerdere beheerder mag worden opgezadeld, is de voorliggende situatie voor onze gemeente extra pijnlijk: zij lijkt juist tussen wal en schip te vallen.

Naar analogie met de uitspraak van de Afdeling rechtspraak van de Raad van State van 18 maart 1991 (ECLI:NL:RVS:1991:AN2304) doet onze gemeente dan ook een beroep op de redelijkheid en verzoekt zij u om bij de actualisatie van de legger alsnog te voorzien in vergoeding van de herstelkosten voor het dijklichaam:

"Ter zitting is komen vast te staan dat de bezwaren van verzoeker in hoofdzaak zien op de financiële gevolgen die de omstreken overdracht van beheer en onderhoud van de Kromme Rijn c.a. met zich brengt. Verzoeker heeft gesteld dat hij op 1 jan. 1991 nog niet de beschikking had over een instrumentarium om de kosten van deze nieuwe taak te verhalen op het aan zijn waterschap toegevoegde gebied. Overdracht van beheer en onderhoud per 1 jan. 1991 zonder adequate financiële compensatie van verweerders sub 1 acht hij om die reden onaanvaardbaar.

(...)

In het licht hiervan en gelet op het feit dat bedoeld gebied – naar verzoeker onweersproken heeft gesteld – op jaarbasis een extra last van ongeveer een miljoen gulden met zich brengt, hebben verweerders sub 1 naar Ons oordeel niet in redelijkheid kunnen besluiten de overdracht van beheer en onderhoud van de Kromme Rijn c.a. aan verzoeker reeds per 1 jan. 1991 te laten plaatsvinden."

Overleggen met u en de provincie

Als gezegd hebben er de afgelopen periode verschillende overleggen tussen u, ons en (gedeputeerde Janssen van) de provincie Zuid-Holland plaatsgevonden. Die overleggen hebben er in ieder geval toe geleid dat gedeputeerde Janssen tijdens de vergadering van 31 oktober jl. concreet ten aanzien van de Steinsedijk heeft toegezegd dat de provincie zal interveniëren indien u, het Hoogheemraadschap van Rijnland, en onze gemeente geen overeenstemming weten te bereiken over de vergoeding van de herstelkosten.

Op 12 november, jl. heeft er vervolgens over deze kwestie nog een gesprek met u plaatsgevonden. Helaas heeft dit gesprek nog niet geleid tot concreet zicht op een tegemoetkoming in de herstelkosten. Hoewel u mondeling een coulance bod hebt gedaan, bestaat er nog geen enkel zicht op de hoogte en redelijkheid daarvan.

Wel is besproken dat onze gemeente het onderzoeksbureau Sweco heeft ingeschakeld om een beeld te krijgen van de exacte staat van de dijk en de omvang van de herstelkosten.

Het onderzoek van Sweco is op 9 november jl. in concept verschenen. Uit het conceptrapport volgt dat de staat van de dijk echt heel slecht is en dat de herstelkosten worden geraamd op een bedrag tussen de 6,5 miljoen en 8,35 miljoen euro (!). Dat zijn aanzienlijke lasten, waar ook wij van zijn geschrokken. Deze lasten kan en wil

onze gemeente echter niet dragen. In de eerste plaats niet, omdat u de veroorzaker bent van het achterstallig onderhoud. Daarnaast drukken deze lasten disproportioneel op onze gemeentebegroting. Zo overstijgt dit bedrag in ruime mate het *totale* bedrag dat jaarlijks voor onze gehele gemeente wordt gereserveerd voor het groot en regulier onderhoud van onze wegen.

Bij actualisatie voorzien in schadevergoeding

Nu de beheeroverdracht per 1 januari 2019 echt aanstaande is, maakt onze gemeente zich ernstige zorgen. Zij is namelijk per 1 januari 2019 verantwoordelijk en aansprakelijk voor een gebrekkige dijk. Gezien deze situatie, waarin onze gemeente bovendien noodgedwongen verzeild is geraakt, verzoeken wij u om bij de actualisatie van de legger primaire waterkeringen te voorzien in een redelijke tegemoetkomingsregeling. Wij kunnen ons in dat kader voorstellen dat voor de hoogte van de redelijke tegemoetkoming aansluiting wordt gezocht bij het rapport van Sweco.

Afsluiting

Wij begrijpen uw belang om de voorliggende actualisatie van de legger primaire waterkeringen vast te stellen. Wij zijn er dan ook echt niet op uit om het besluitvormingsproces te vertragen.

Wel ligt het naar onze mening in uw macht om bij de actualisatie te voorzien in een vergoeding van de herstelkosten van het dijklichaam. Wij verzoeken u om van uw bevoegdheid gebruik te maken. Wij zijn bang dat onze gemeente anders met lege handen komt te staan.

Wij danken u bij voorbaat voor uw begrip.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Krimpenerwaard,
de secretaris,

mw. mr. M. Plantinga

de burgemeester,

mr. R.S. Cazemier

2.2 Reactie Rijnland

Uitvoering Rijksbesluit

De Tweede Kamer heeft besloten om per 1 januari 2017 bepaalde trajecten van primaire waterkeringen te schrappen uit de Waterwet. Deze keringen zijn sindsdien geen primaire kering meer. Het traject binnen de gemeente Krimpenerwaard is daar een van. Er gold nog wel een overgangstermijn (stand still-principe) tot uiterlijk 1 januari 2019, om een eventuele nieuwe functie binnen het watersysteem vast te stellen. Rijnland voert nu het besluit verder uit door de betreffende trajecten uit de legger van de primaire keringen te halen. De gemeente geeft aan dat zij begrijpt dat er geen wettelijke basis meer is om dit traject nog als primaire waterkering te bestempelen. De ontwerp-legger hoeft dus ook wat de gemeente betreft niet aangepast te worden.

Juridisch

De gemeente noemt in de zienswijze dat er sprake is van een beheeroverdracht. Daarbij zou volgens de daarbij genoemde jurisprudentie dan ook een tegemoetkoming op zijn plaats zijn voor de verkrijgende partij.

In de genoemde jurisprudentie is het uitgangspunt dat het *waterstaatkundig* beheer wordt overgedragen naar een andere partij die dat *waterstaatkundig* beheer voortzet. Er is in dit geval echter geen sprake van overdracht; het waterstaatkundig beheer is geheel komen te vervallen vanwege het besluit en een nieuwe beheerder is er dus ook niet. Een tegemoetkoming op basis van genoemde jurisprudentie is dus niet aan de orde.

Het eigendom van de dijk was en blijft in handen van de particuliere eigenaren en de gemeente. Het wegbeheer was en blijft eveneens bij de gemeente.

Beheer primaire waterkering Steinse dijk

Sinds eind jaren negentig worden vanwege de Wet op de waterkering/ Waterwet de primaire keringen getoetst. Hiermee kan een landelijk overzicht van de stand van de waterkering opgesteld worden. In de eerste en tweede toetsronde voldeed de kering Steinse dijk. Er was toen dus geen aanleiding voor onderhoudswerkzaamheden. Pas in de derde toetsronde zijn er door het Rijk duidelijker randvoorwaarden opgegeven waaraan getoetst moest worden voor dit stuk dijk. Deze derde toetsronde eindigde in 2011. Dit traject is afgekeurd omdat de dijk simpelweg te laag was voor de berekende extreme waterstanden. Dit traject is toen ook op het hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP) gezet. In 2010 zijn bij inspectie op een beperkt aantal plekken schades geconstateerd. Omdat de dijk niet direct water keert en vanwege de aanmelding op het HWBP zijn deze niet hersteld; het waren geen schades die de stabiliteit van de kering aantastten. Bijvoorbeeld kleine verzakkingen (waarschijnlijk ten gevolge van vee), en aanwezigheid van (te) grote bomen. Dit soort zaken vallen onder het dagelijks onderhoud voor de onderhoudsplichtige (in dit geval de kadastraal eigenaar).

In plaats van dijkversterking heeft in tussentijd het Rijk gekozen voor het laten vervallen van de functie van waterkering.

Proces

Er is sinds februari 2018 een bestuurlijk overlegtraject gaande met de gemeente. We zien dat de afwaardering van de primaire kering in deze gemeente een unieke situatie is zonder precedent of vergelijkbare voorbeelden. We hebben begrip voor de positie van de gemeente. Wij blijven daarom met de gemeente in overleg om de overgang naar deze nieuwe situatie zo goed mogelijk te laten verlopen.

Verkennde studie

De zorg van de gemeente gaat over de onderhoudstoestand van het dijklichaam. De gemeente ziet hoge kosten voor wegverbetering opdoemen, omdat zij denkt dat dijkverbetering onterecht is uitgebleven in de afgelopen decennia. Ook vindt zij dat de dijk slecht onderhouden is, terwijl Rijnland slechts een paar kleine punten heeft geconstateerd (zie hierboven). . Er zijn uit het verleden geen klachten bekend over de onderhoudstoestand en in de toetsing was hier geen zorg over.

De dijk zelf is al van oudsher een steile en smalle dijk zoals in dit gebied wel vaker voorkomt. Dit vanwege de fysieke omstandigheden van de ondergrond en omgeving. Dit heeft zijn charme, maar brengt voor alle gebruik zijn beperkingen mee.

De gemeente geeft aan dat er door het ingenieursbureau Sweco een (verkenkende) studie is gedaan naar de gewenste verbetering vanuit het wegbeheer (en de bijbehorende kosten). Dit rapport is in concept opgeleverd en moet nog worden besproken.

De eerste indruk is dat dit rapport nog niet voldoende handvatten biedt om daarmee constructief verder in gesprek met de gemeente te gaan. Het rapport is alleen gericht op de eisen en wensen vanuit het wegbeheer, en vraagt nog een correctieslag.

Het waterkeringsperspectief komt niet aan de orde in deze studie: de taken/eisen vanuit waterkeringbeheer zijn anders dan die vanuit wegbeheer. Indien nodig zal Rijnland hier zelf nog een rapportage over laten opstellen.

2.3 Aanpassing(en)

Geen.